

Извештај о пословању Завода за културу војвођанских Русина за 2025. годину

Завод за културу војвођанских Русина је у 2025. години располагао са 12,450,000.00 динара. Део средстава у суми од 300,000.00 динара пренет је из 2024. године из средстава АП Војводине. Покрајинска Влада је Заводу за редовну делатност уплатила средства у износу од 12,000,000.00 динара. Заводу је први прилив средстава од стране Покрајине доспео у марту 2025. године.

Пројекти на којима је Завод учествовао у 2025. години и обезбедио додатна средства су:

1. Национални савет – Редовна средства, 150,000.00 динара

Плате и накнаде

Трошкови бруто зарада, пореза и доприноса за Сашу Сабадоша, директора по уговору о раду за целу годину, Марину Хома, Сарадницу за унапређивање делатности установе културе по уговору о раду за период од јануара до септембра, као и Валентина Колошњаји, Организатор културних активности, по уговору о раду за период од јануара до септембра, износили су 4,245,729.21 динара. Путни трошкови запослених износе 49,690.16 динара.

Управни и Надзорни одбори Завода састајали су се редовно и доносили одлуке о актима везаним за сам рад и редовну делатност Завода. Управни одбор је у 2025. години одржао укупно 3 редовне седнице и 3 електронске седнице, а Надзорни одбор је имао своју редовну седницу коју одржава сваке године. Укупни трошкови Управног и Надзорног одбора: састанци, паушали и путни трошкови су износили 128,141.65 динара. Паушали су исплаћивани у складу са правилником и Уредбом коју је Влада АП Војводине донела, а путни трошкови су се обрачунавали у висини од 10% цене погонског горива по пређеном километру.

Стални трошкови

Месечни трошкови електричне енергије за 2025. годину износе 506,630.49 динара

Трошкови мобилног телефона директора на годишњем нивоу износе 24,000.00 динара (по Одлуци Управног одбора Завода).

Трошкови Интернета и фиксног телефона на годишњем нивоу износе 32,947.42 динара.

Трошкови платног промета за 2025. годину износе 24,966.96 динара.

Трошкови одржавања пословног простора за 2025. годину износе 232,662.00 динара

Редовне претплате за 2025. годину износе 298,813.60 динара

Додатно опремање заводске библиотеке за 2025. годину износи 218,000.00 динара.

Укупно за редовну делатност из средстава текуће године је потрошено 5,761,581.49 динара и 10,070.97 динара из пренетих средстава.

ПРОГРАМСКА СРЕДСТВА

Информационо-документациони програм

2.1.1. Представљање у иностранству

Реализована је промоција књиге „Руски Крстур – Живот и обичаји Русина у објективу фотографа Будински“ др Мирјане Ђекић у Вуковару Републици Хрватској септембра протекле године у сарадњи са Савезом Русина Републике Хрватске. Том приликом представљена су и издања која је Завод реализовао у сарадњи са НИУ „Руске слово“.

Потрошена средства за овај програм износе: 39,075.00 динара

2.1.2. Опремање Најстарије русинске куће у Руском Крстур

Као финансијска подлога за пројекат релизован средствима Министарства културе, у оквиру ове ставке је релизован поступак унутрашњег уређења овог објекта у виду кречења и чишћења како би најстарија кућа у Руском Крстур била спремна за наредне етапе овог вишеслојног пројекта.

Потрошена средства за овај програм износе: 50,000.00 динара

Развојно-истраживачки програм

2.2.1. Ревизија музејске збирке у Р. Крстур

Музејска збирка у Руском Крстур настајала је у периоду 1973-1976. године, свесрдним залагањем локалне самоуправе, као и установа културе, а пре свега Дома културе Руски Крстур, Друштва за русински језик, књижевност и културу, као и тадашњег Војвођанског музеја (данас Музеја Војводине). Вишегодишњи рад стручњака, као и русинских ентузијаста, резултирао је 1976. године сталном изложбом у просторијама Дома културе у Руском Крстур, као и каталогом изложбе. Аутор поставке и каталога био је Љубомир Међеши, етнолог у тадашњем Војвођанском музеју. Након 45 година поставка је доживела велику трансформацију; измештена је у простор Основне школе „Петро Кузмјак“, тзв. Замак, у смањеном обиму, јер је број експоната у односу на списак који је у Каталогу, знатно смањен. Неопходно је било урадити ревизију експоната, попис нових предмета по музејским стандардима и иновацију постојеће поставке. У реализацији наведених активности ангажовани су и консултовани стручњаци из области музеологије као што су етнолог Љубомир Међеши који је годинама истраживао и објављивао научне радове на тему историје и културног наслеђа Русина у Војводини, као и Љубица Отић, као историчар и музејски саветник у Музеју Војводине са вишегодишњим искуством у пословима заштите уметничко-историјских дела и у области истраживачког рада такође везаног за историју и културно наслеђе Русина у Војводини. Процес ревизије Музејске збирке Руски Крстур започет је у 2022. години, а настављен је и у 2023. када је комплетирано реинвентарисање предмета, а затим и у 2024. години кад је финализован рукопис Каталога који је до краја 2025. године финализован у потпуности.

Потрошена средства за овај програм износе: 530,000.00 динара

2.2.2. Иновативни процеси у русинистици

Завод за културу војвођанских Русина се убрзо после свог оснивања укључио у процес развоја науке о русинском језику и књижевности. Резултати тих активности били су манифестовани кроз издавачку делатност Завода и то преко Русинско-српског речника (2010), Речника русинског народног језика у два тома (2017), Правописа русинског језика са правописним речником (2022), Енглеско-русинског речника (2022) као и бројним објавеним мастер радовима из едиције „Иновације – Владимир Гарјански“. Као део настављања ове традиције реализовано је публикување докторске дисертације др Александра Мудрог под називом „Терминологија у вези са гајењем домаћих животиња у русинском језику у Војводини (когнитивно-лингвистички аспект)“, иначе прве докторске дисертације у Србији одбрањене на русинском језику.

Потрошена средства за овај програм износе: 149,800.00 динара

Презентација русинске културе

2.3.1. Национални празник Русина

Носилац пројекта Централне прославе Националног празника Русина је Завод који највећим делом и сноси трошкове организације прославе. За ову годину покривени су трошкови организације Централне прославе, која обухвата благодарну литургију у Цркви Вазнесења Господњег у Сремској Митровици, етно-стола у просторијама гркокатоличке парохије, реализацију изложбе Јасне Арбанас у холу Позоришта „Добрица Милутиновић“, те организацију снимања програма из Позоришта „Добрица Милутиновић“ у Сремској Митровици на РТВ2 и РНСЗ. Такође је издвојен и део средстава за организацију Националног празника који се обележио ове године у Новом Орахову.

Потрошена средства за овај програм износе: 1,646,163.59 динара

2.3.2. Сусрети у Заводу за културу војвођанских Русина

Током 2023. је после отварања нових просторија започета пракса организовања сусрета са значајним појединцима из редова русинске заједнице који су оставили значајан траг у њој и у могућности су да са јавношћу поделе занимљиве животне приче. Осим оваквих сусрета, у 2024. години су организоване и вечери посвећене делатности значајних русинских писаца, као и представљања русинског издаваштва. И током 2025. године настављена је оваква пракса, а међу различитим садржајима треба издвојити обнављање праксе одржавања програма Културне манифестације „Костељникова јесен“ у Новом Саду после тринаест година управо са програмом који се догодио у заједничкој реализацији Дома културе Руски Крстур и Завода за културу војвођанских Русина управо у заводским просторијама.

Потрошена средства за овај програм износе: 50,400.00 динара

Програм за сарадњу

2.4.1. Развијање и подстицај креативности и очувања културног идентитета на локалу

Спроведена је финансијска подршка културно-уметничким друштвима, организацијама и институцијама, односно оним субјектима у култури који се баве русинском културом, односно програма и пројеката очувања, неговања, презентације и развоја културе и уметности русинске заједнице у Републици Србији. Кроз овај пројекат не само што се подржавају активности, већ се ради и на усавршавању кадрова у институцијама и невладином сектору у области писања пројеката. У оквиру овог пројекта као и прошлогодишњег пружа се константна подршка у процесу писања пројекта, осмишљавања тема, активности, система евалуације и правдања трошкова, чиме се ти кадрови оспособљавају за писање пројектних предлога и ка другим донаторима. Подршка програмима и пројектима врши се на основу јавног Конкурса који расписује Завод, а средства се расподељују на основу мишљења стручне комисије и Управног одбора Завода. У 2025. години из области очувања нематеријалног културног наслеђа подржано је 11, као и из области савременог уметничког стваралаштва такође 11 пројеката.

Потрошена средства за овај програм износе: 1.500.000,00 динара

2.4.2. Репрезентација фестивала "Ружова заградка"

Фестивал Ружова заградка је традиционални фестивал русинских песама компонованих у народном духу, који обогаћује радијску фонотеку и програме Радио НС и Телевизије Војводине новим музичким записима Русина у РС. Завод традиционално подржава од самог оснивања репрезентативни део овог фестивала, па је то учињено и у 2025. години.

Потрошена средства за овај програм износе: 50,301.41 динара

2.4.3. Сарадња са НИУ „Руске слово“ у области издавачке делатности

Партнерски однос Завода за културу војвођанских Русина са Новинско-издавачком установом „Руске слово“ присутан је још од најранијих дана постојања Завода. Издаваштво је област културне делатности која је за русинску заједницу од кључне важности самом чињеницом да постоји већ готово 120 година, али и са бројним резултатима које је издавачка делатност Русина на овим просторима дала на пољу афирмације русинске књижевности, научно-истраживачког рада и образовања, као и видљивости на националној и међународној културној сцени. Средства која смо определили су утрошена на реализацију следећих издања:

- Михајло Ковач, „Споменица школе у Бикић Долу“ (Михайло Ковач, „Споменїца школи у Бикич Долу“)
- Зборник текстова са Фестивала малих сценских форми „Ђура Папхархаји“ – „Масонка II том“ (Зборник текстох з Фестивалу малих сценских формох „Ђюра Папгаргаї“ – „Масонка II том)
- Ђура Лаћак, „Русинске народне песме на позајмљене мелодије“ (Ђюра Латяк, „Руски народни шпиванки на пожичени мелодиї“)
- Михајло Симунович, „После фајронта – колумне и есеји“ (Михайло Симунович, „После фйронта – колумни и есеї“)

Све наведене публикације од огромног су значаја не само за афирмацију русинске заједнице, него и за мултикултурализам и повећање интересовања научне и интелектуалне јавности за Русине у Србији што јесте и мора бити један од задатака Завода.

Потрошена средства за овај програм износе: 160.000,00 динара

2.4.4. Сарадња са Новинарском асоцијацијом Русина

Завод за културу војвођанских Русина сарађује са Новинарском асоцијацијом Русина (НАР) још од оснивања Асоцијације. У 2025. години, Завод је са НАР постао саиздавач публикације Ирине Харди Ковачевић под насловом „Русински идиоми – фразе и изрази“. У овом пројекту, задужење Завода као саиздавача било је финансирање штампе.

Потрошена средства за овај програм износе: 100,000.00 динара

Трошкови програмских активности

Трошкови канцеларијског материјала и опреме износе 29,984.40 динара.

Трошкови репрезентације и средства за хигијену износе 69,997.48 динара.

Консултантске услуге износе 1,538,350.00 динара.

Остали материјални трошкови износе 84,410.00 динара.

Укупно за програмску делатност из средстава текуће године је потрошено 5,998,481.88 динара и 289,929.03 динара из пренетих средстава.

НАМЕНСКА СРЕДСТВА

3.1. Национални савет – Редовно функционисање Завода

Средства су искоришћена за подршку функционисању Завода и спровођења свих текућих пројеката, укључујући координацију пројеката, припрему и реализацију програмских активности, као и трошкове везане за комуникацију, извештавање и промоцију. На овај начин је омогућено стабилније функционисање Завода у наредном периоду и ефикасније спровођење планираних пројеката из области културе и очувања националног идентитета Русина.

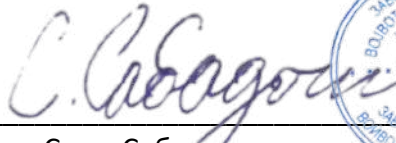
Укупно потрошена наменска средства у 2025. години износе 150,000.00 динара.

Укупни расходи износе 12,210,063.37 динара, од чега су 12,060,063.37 динара која су исплаћена од средстава које финансира АП Војводина, а 150,000.00 динара од Националног савета русинске националне мањине.

СРЕДСТВА ДОБИЈЕНА НА КОНКУРСИМА

1. Министарство културе - Опремање Најстарије русинске куће у Руском Крстуру, 505.000,00 динара

Најстарија русинска кућа у Руском Крстуру (Маршала Тита 150) је споменик културе од великог значаја за Републику Србију. Да би се презентовала јавности потребно је опремити је адекватним садржајима: намештајем, покућством, одећом, разним алаткама. Сав материјал се прикупљао тематски (према саржају одређених просторија: остава, соба кухиња, свечана соба). Материјал се набављао у Руском Крстуру и околним салашима. Овим је реализована једна етапа овог пројекта која ће бити праћена инвентарисањем, конзервацијом, постављањем изложбе и коначно презентовањем целог пројекта јавности.

Саша Сабадош, директор
Завода за културу војвођанских Русина

